

pa vendar moram le odobravati pri sedanjem višjem vojnem vodstvu, to namreč, da pusti izvrševati ravno po naših krajih zlasti v poslednjih letih jesenske bojne vaje. Svet je naše čase pač prav prečudno pobarvan, in kedo ve, kaj vse nam skriva še prihodnjost. Moja malenkost sicer ne simpatizuje z Mladočehi, ter ne spodtikuje se nad trodržavno zvezo, — če pa premislimo, kako lačno škilijo Italijani vedno in vedno sem čez veliko lužo na neodrešene: Trst, Istro, Dalmacijo in Laško-Tirolsko, — kako so si celo našega Triglava že prekrstili v „Trecorno“, lahko bi rekli po znanem reku: „Graeca fides, nulla fides“, tudi „Italia fides, nulla fides“, (kakor tudi za Pruse: „Preusen Treu“, keine Treu“.) [Po naše bi se to reklo: Italijanska zvestoba, — Pruska zvestoba, — nikaka zvestoba!]\*) Kdor ne veruje, bere naj zgodovino, ali pa ozre naj se le malo nazaj v preteklost. In če bi prišlo kedaj v resnici do vojske z Italijo, ne varujejo naše kranjske dežele kakor na pr. sosedno Koroško trdnjave na Predilu in Naborjetu, ampak ona je malo da ne po vseh straneh odprta sovražnemu navalu; braniti bi jo morala po teh krajih le prsa naših hrabrih junakov-vojakov. Orožne vaje po teh krajih so toraj jako praktične, potrebne, koristne, ona so prava vojskina šola. Spominjam se na leta 1848. in 1849. nazaj, ko mi je nekdo rekel: Zmage slavnega Radeckega na bojiščih italijanskih je to dokaj polajševalo, ker je on po dotičnih krajih izvajal že poprej orožne vaje, in so mu bili svet (Terrain) in kraji dobro znani. Se ve, da je poleg dobrega vodstva zmage privojevala hrabrost naše vrle armade, vsekako pa je dobro, ako vojskovodja pozna dobro kraje, na katerih ima izvesti svoj krvavi posel. Toraj so orožne vaje, ako stanejo tudi skope novce, vendar le dobra šola za čas sile.

(Konec sledi.)

### Poučni in zabavni drobiž.

**Rubinstein.** V Peterburgu je te dni umrl jeden najslavnejših skladateljev sedanjega časa Rubinstein. Njegove koncertne skladbe uživajo svetovno slavo.

**Tič ki najdalje leta.** Po opazovanji francoskega prirodoslovca J. Lancastra, ki je živel pet let na zahodnem obrežji Floride, je mej vsem tiči v letanji najvstrajnejši fregatni tič, ki mora sedem dnij neprenehoma letati v zraku, ne da bi se kam usedel. Ta tič le malo maha z peruti, naj tudi s hitrostjo 160 km v jedni uri leti. Z razprostrtimi perutmi meri 4 metre. Albatros je večji od fregatnega tiča in tudi dobro leta, ali vendar se prej utruji. Razprostrte peruti merijo pet metrov. Ta tič se pa pri petdnevnem letanji že utruji in na morji usede na kako ladijo, če se nima kam drugam, da se odpočije.

\*) Iz besed: „Italijanska zvestoba, nikaka zvestoba“, posnamemo, da gosp. pisalec Italijane kot take spozna, kakor jih mora spoznati vsaki razumnik. Koliko še naši domači avstrijski rojenjaki — Lah marajo za Avstrijo, akoravno jih ona nekako pestuje, so dovolj jasno pokazali nedavni škandali v Piranu in po drugih isterskih mestih. Bog ne daj, da bi bili počenjali Slovani kaj tacega: — gorje in pregorje jim! Kot veleizdajalci bi se bili pokorili na leta in leta po težkih ječah. O obsodbah razgrajčev Italijanov pa bomo javaljne kaj brali. Opravičeno se tedaj sme vprašati: Ravnopravnost! — kje si? —

Uredništvo.

### Novice.

— **Goriška slovenska šola.** V seji dne 15. t. m. se je goriški občinski zastop baval z ukazom naučnega ministerstva, da mora ustanoviti slovensko ljudsko šolo v Gorici in sklenil proti temu ukazu pritožiti se na upravno sodišče. Na galeriji mestne dvorane se je tem povodom zbralo večje število Slovencev, ki so ukaz naučnega ministerstva in sklep občinskega zastopa sprejeli s klici: „Živeli Slovenci“. Ta povsem nedolžna demonstracija je močno razjarila laške občinske odbornike, v prvi vrsti župana dr. Venuttija, ki je to demonstracijo dal v zapisnik zabeležiti. Znani so vsem demonstrativni in hrupni pojavi galerijskih obiskovalcev v mestnem zboru tržaškem in kaj se tem rogoviležem zgodi, župan jih rahlo posvari, češ, da to mora storiti, sicer pa lahko i še nadalje demonstrujejo. Prav v tem smislu so o navedeni goriški demonstraciji poročali vsi laški in nemški listi, obsojajoč predrznost Slovencev, dočim o demonstrativnih enakih pojavih Italijanov ali Nemcev molčijo, ali pa jih naravnost odobrujejo. Gospoda naj bo le pomirjena, še na vse kaj drugega se bode mogla privaditi. Slovenec neče biti več samo hlapec, temveč hoče slednjič enkrat postati gospodar na svoji zemlji.

— **Grofu Alfredu Coroniniju,** državnemu poslancu goriškemu, so prišedšemu dne 18. t. m. iz Dunaja v Gorico priredili goriški Slovenci veliko ovacijo za zasluge, katere si je stekel s svojim možatim potegovanjem v državnem zboru o zadevi dvojezičnih napisov na Primorskem. Zbralo se je na kolodvoru do dve sto Slovencev, ki so z urnebesnimi živoklici sprejeli neustrašnega svojega zastopnika. Prav je tako, da Slovenec, tudi vnanje pokaže, da živi.

— **Narodnemu domu** v Ljubljani je volil sto gld. minolo nedeljo v Ljubljani umrli trgovski agent gosp. Jan. Hartmann, rodom češki Nemec.

— **Št. jakobsko-trnovska ženska podružnica** sv. Cirila in Metoda je imela minolo nedeljo pri „Lloydu“ svoje letno zborovanje. Iz poročil posnamemo, da ima podružnica sedaj 320 članov. Dohodkov je bilo minolo leto po odbitju stroškov 635 gld. 90 kr., kateri so se oddali glavni družbi. Zares plodonosno delovanje! Da bi pač vsaka podružnica vsaj približno tako marljivo delovala, potem bi vodstvo vse drugače moglo vršiti dano si nalogo. Skušajte vse podružnice posnemati to uzorno žensko podružnico!

— **Shod zaupnih mož,** ki pa se ima vršiti dne 29. t. m. z redutni dvorani v Ljubljani, obeta biti mnogobrojno obiskan. Da bi ta shod pač imel zaželjeni uspeh in bi združil zopet vse rodoljube k skupnemu delovanju v prospeh koristij in sreče slovenskega naroda!

— **Kamniška železnica** pride tudi v državno last. Minole dni so imeli delničarji sejo in sklenili ustreči vladi, ki je pripravljena na podlagi zakona iz l. 1883. podržaviti železnico.

— **Po dolenjski železnici** se je meseca oktobra t. l. vozilo 27.869 osob in se prepeljalo 12.850 ton blaga. Dohodkov je bilo pri osobnem prometu 13.721 gld. pri tovornem 32.449 gld., skupaj torej 46.170 gld. Od 1. januarja do 31. oktobra 1894. znašajo vsi dohodki 423.807 gld.

— **Posojilnica v Kranjski gori,** zadruga z neomejeno zavezo, prične poslovati z novim letom.

— **Javne dražbe surovih kož, usnja in strojiva** se bodo pričele prirejati v c. kr. skladiščih v Trstu. Te dražbe se bodo vršile vsako prvo sredo v meseci. Prva dražba bo dne 5. decembra t. l. v borznem poslopji v Trstu. Natančnosti o tej dražbi mogo se poizvedeti tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice.

— **Celjska gimnazija.** Poslanec Miha Vošnjak in tovariši interpelovali so v državnem zboru učnega ministra notranjih stvari, če je celjski okrajni glavar bil pooblaščen izjavljati, da se dvojezična gimnazija ne osnuje v Celji, in jo ponujati Zalčanom in Št. Jurčanom in s tem begati prebivalstvo. — Pri tem naj omenimo, da se nam zdi, da vlada nima resne volje osnovati dvojezične gimnazije niti v Celji, niti v Žalci, ne kje drugje. S tem, da se gimnazija ponuja raznim krajem, se hoče le zasejati razpor o tej stvari. Ob lastva bi pa imela lepo priložnost stvar zavleči z raznimi poizvedovanji, kateri kraj bi bil ugodnejši.

— **Istersko vprašanje.** Zadnjo soboto so imeli vseučiliščniki v Rimu shod, v katerem so razpravljali o isterskih dogodkih. Klicalo se je pri tem: „Pogin Avstriji!“ Sklenili so revolucijo: „Rimski dijaki odgovarjajo na izzivanje Avstrije: Živel Oberdank!“ Taki dogodki bi pač morali odpreti oči odločilnim krogom na Dunaji, da italijansko ravnanje v Istri ni tako nedolžno, ker se vrši le po nalogu in pa želji nekkih krogov v italijanski kraljevini.

— **Občinsk zastop v Buzetu.** Vest o razpustu občinskega zastopa v Buzetu — v Istri, se ne potrjuje.

— **Divjega kozla** so vjeli v Ljubljani pri Zalogu. Hotel je preplavati Ljubljano, kar ga opazijo delavci v bližnjem kamnolomu. Pristopili so, mu zaprli pot in živega v vodi vjeli, ter oddali lastniku lova gosp. F. M. Regoršku v Ljubljani.

— **Na semenj sv. Elizabete v Ljubljani** se je prignalo 912 konj in volov, 559 krav, 68 telet, skupaj 1539 glav. Kupčija je bila posebno za pitano živino dobra, katero so dobro plačevali domači mesarji.

— **Utopljenca** so potegnili minoli torek pri udmadski tovarni iz Ljubljane. Nesrečnež je 31letni pomočni uradnik južne železnice Karol Murmayer, katerega so pogrešali že od 30. oktobra t. l. Kako je zašel v Ljubljano, se ne ve.

— **Mrtvega s prestreljeno glavo** so našli v gozdu kočarja Činkelj na iz Kočevskih Grčaric. Ne ve se, se je li sam ustrelil, ali ga je kdo drugi. Nesrečnež je nabiral po gozdu dračje.

— **Žepnega tatu** Janeza Abramoviča so prijeli mestni redarji dne 17. t. m. Našli so pri njem več ukradenih monšnjic z denarjem.

— **Poštni voz napal** je na cesti mej Logatcem in Godovičem dne 11. t. m. neznan človek. Ustrelil je na hlapca, katerega pa ni ranil, na kar je ta urno pognal konje in ubežal zločincu. Tudi sicer ni lopov poškodoval voza, v katerem slučajno ni bilo nobenega potnika. Napadalec mora biti 15 do 30 let star in po govoru in vnanjosti soditi kak italijanski delavec.

— **Človeški kostenjak** našel je neki delavec v kamnolomu pri Okroglem nad Kranjem. Kostenjak moral je biti ondi že kakih 20 let zakopan, a ne ve pa nobeden povedati kako in kaj.

— **Sumljivega človeka** z imenom Matevž Lumbar iz Finkovega prijeli so minoli pondeljek na ljubljanskem južnem kolodvoru, ko se je ravno hotel odpeljati s poštnim vlakom. Našli so pri njem več denarja in potni list za Ameriko. Lumbar je na sumu, da je v velikolaškem okraji nekoga umoril. Izročil so ga sodišču.

— **Grozna nesreča v Reki.** V Reki sedaj zidajo velikansko guvernersko palačo. V torek sta se tej stavbi zgrušila dva stebra, ki držita obok. Pokopalo je 20 delavcev, izmed katerih je 8 mrtvih, 12 pa hudo poškodovanih.

— **Morilec svoje ljubice.** V Trstu obsodili so te dni v osemletno ječo Antona Fadića, ki je umoril svojo ljubico vdovo Josefino Appolonio. On je ugovarjal, da je ni mislil ubiti, temveč hudo poškodovati. Porotniki so potrdili samo uboj.

— **Nesreča v čistilnici petroleja v Bosni.** V Bosanskem Brodu se je razletel parni kotel in je oparil sedem oseb. Kotel je bil morda preslab.

— **Iz Trsta** se nam piše: Ogenj je nastal v skladišču tvrdke Classing in drugovi. Vnelo se je več zabojov gob pripravljenih za odpošiljatev. Ogenj so hitro pogasili. Škode je par tisoč goldinarjev. — Zidar Kralj je padel pet metrov visoko in se poškodoval na glavi in desno roko zlomil. — 44letnega konjskega hlapca je tako brenil konj, da mu je zlomil desno ključnico. — Trgovcu Gresariju je ukradla njegova dekla iz miznice 500 gld. — Nedavno so obsodili v šestmesečno ječo mestnega policista Šuligoja, ki je grdo ravnal s svojo ženo. Večkrat jo je ranil z nožem iz ljubosumnosti. Višje deželno sodišče je kazen povišalo v štirinajstmesečno ječo.

## Anarhisti

nekoliko mirujejo poslednji čas, morda se pripravljajo na kako večje delo. Na to kaže to, da je z neke vojne ladije, ki je peljala v Cagliari dinamit, 80 kilo dinamita ukradenega. Da so anarhisti dinamit ukrali, skoro ni nobene dvojbe.

V Antwerpenu je sedaj štrajk brusilcev diamantov. Dne 11. t. m. je na tisoče delavcev hodilo po ulicah in klicalo: „Smrt tovarnarjem in dinamit za izreševalce“. Policija jih je več zaprla.

V Nemčiji hoče novi državni kancelar odločneje stopiti anarhistom na prste, nego je Crispi. Seveda se je bati, da pri tem zadenejo tudi druge stranke. Pred vsem se hočejo poostri določbe kazenskega zakona, ki govore o hujskanji in proslavljanji državi nevarnih dejanj. Ti paragrafi bodo pa jako raztegljivi, zaradi tega pa se mnoge stranke pomišljajo, bi li glasovale za poostrenje, kajti kdo ve, če novi kancelar ne bode po Bismarckovem receptu proglašal vsacega za sovražnika države, kdor mu ne bode ugajal.

Čitatelji „Novic“ se morda še spominjajo napada španskih anarhistov v Licejskem gledališču v Barceloni, ko je bilo mnogo ljudij poškodovanih. Te dni so usmrtili Salvadorja, ki je tedaj vrgel bombo. Pogumno je stopal na morišče. Najmanjšega kesanja ni kazal. Predno so ga usmrtili, je še zaklical „Živela anarhija!“ in na posled je pa zapel še neko anarhistično pesem.

V Ameriki so pa anarhisti jeli delati s požiganjem. Ne le v Savaniji, temveč tudi v Novem Orleansu zažgali so veliko zalogo pavole. Razpisane so velike nagrade za vjetev zločincev, kar pa menda ne bode dosti pomagalo. Škoda se sme ceniti na milijone. Ker so se požiganja vršila skoraj hkratu na raznih krajih, si moramo misliti, da imamo takoj opraviti z dobro organizovano družbo zločincev.

## Potresi.

Koncem minolega in začetkom tega tedna so bili hudi potresi na Južnem Laškem in na Siciliji, ki so še povečali tamošnjo bedo.

V Mesini so pri potresu hiše dobile velike razpoke. Ljudje so bežali iz hiš. Najhuje je poškodovana ječa.